

Antykorupcja

<https://antykorupcja.gov.pl/ak/analizy-i-raporty/raporty-sytuacyjne/10089,Chorwackie-CBA.html>
2022-08-11, 19:29

Chorwackie CBA

Od pierwszego lipca 2013 roku Unia Europejska liczy 28 krajów. Chorwacja wystąpiła do UE z wnioskiem o członkostwo w 2003 roku. Negocjacje akcesyjne rozpoczęły się w październiku 2005 roku. 9 grudnia 2011 przywódcy UE i Chorwacji podpisali traktat akcesyjny.

W *Indeksie Percepcji Korupcji* Transparency International z 2012 roku Chorwacja plasuje się za Rwandą, Jordanem i Kubą. Wysoki poziom korupcji nadal pozostaje przeszkodą w szukaniu inwestorów zagranicznych.

W opracowaniu Uniwersytetu Princeton „Cleaning house: Croatia mops up high-level *corruption*, 2005–2012¹” napisano, że wizerunek Chorwacji w oczach zagranicznych partnerów został nadszarpnięty przez kronizm² i nieprawidłowości w prywatyzacji w pierwszej dekadzie po rozpadzie byłej Jugosławii. Chęć przystąpienia do Unii Europejskiej i konieczność zmniejszenia korupcji, skutkowały powołaniem Urzędu do spraw Zwalczania Korupcji i Przystępności Zorganizowanej (*Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala* - USKOK), który stał się instytucją, cieszącą się największym poparciem w kraju.

Ponad 95 procent spraw prowadzonych przez USKOK kończy się skazaniem, w tym wysokich rangą przedstawicieli państwa. Zdaniem autora opracowania praca Urzędu „wzmocniła funkcjonowanie państwa prawa i oczyściła ścieżkę przystąpienia do Unii”. Po nowelizacji przepisów w 2003 i 2005 roku USKOK zyskał nowe uprawnienia, a posiadając legitymację do wnoszenia aktu oskarżenia, jednak bez uprawnień policyjnych, zaczął sprawować kontrolę nad *śledztwami korupcyjnymi* prowadzonymi przez policję.

Jednym z najpoważniejszych postępowań prowadzonych przez USKOK wobec osób publicznych była sprawa byłego premiera Ivo Sanadera. O tym, że konieczne jest zbadanie jego udziału w sprzedaży grupy energetycznej INA mówił jeszcze w grudniu 2009 roku prezydent Chorwacji Stjepan Mesic. USKOK udowodnił, że Sanader otrzymał 10 milionów euro łapówki od węgierskiej spółki energetycznej MOL w zamian za przejęcie chorwackiej INA. Były premier był uwikłany w inne podejrzane interesy, w tym skandal związany z austriackim bankiem Hypo Alpe Adria Bank Group.

W końcu Sanader został skazany na 10 lat więzienia za przyjmowanie łapówek od firm zagranicznych.

Prezydent kraju Ivo Josipovic dąży do wskrzeszenia gospodarki państwa. W maju 2013 roku zapowiedział, że *przestępstwa korupcyjne* będą dotkliwie karane, ale do tego potrzebna jest lepsza wykrywalność i bardziej konsekwentna praca organów ścigania.

Mimo niewątpliwych sukcesów, w maju 2011 roku chorwacki oddział Transparency International wyraził zaniepokojenie stopniem postępu w walce z *korupcją* oraz tempem, w jakim przyjmowane są odpowiednie *normy antykorupcyjne*. Opóźnienia mogły negatywnie odbić się na unijnych aspiracjach Chorwacji.

Komisja Europejska, która omawiała ze strony UE warunki rozszerzenia, miała zastrzeżenia, które mogły skutkować niezamknięciem w terminie wszystkich rozdziałów negocjacyjnych. Dała temu wyraz w wydanym w marcu 2011 roku komunikacie, w którym wytknęła Zagrzebiowi niedostateczne tempo reform prawnych w obrębie Rozdziału 23 - Wymiar Sprawiedliwości i Prawa Podstawowe.

W wydanej opinii TI nie odmawiało Chorwacji wysiłków zmierzających do przystosowania własnego systemu prawnego do wymaganych przez Brukselę standardów. Jednak w zakresie reformy wymiaru sprawiedliwości czy *zwalczania korupcji i przestępczości zorganizowanej* pozostawało sporo do zrobienia. Ponadto wdrażane zmiany musiały być wcielane w życie oraz istniał warunek ich stabilności i nieodwracalności.

TI wyraziło zaniepokojenie następującymi kwestiami:

wybiórczość prowadzonych postępowań - pomimo wzrostu liczby spraw przeciwko osobom na eksponowanych stanowiskach, pozostaje obawa o ich selektywność i polityczne umotywowanie,

dostęp do informacji publicznej - został on ograniczony przez ostatnio przyjęte regulacje, jak również brak jest przepisów czy organu, który by czuwał nad wykonywaniem prawa dostępu przez instytucje państwowe oraz badał jego naruszenia,

przepisy dotyczące *konfliktu interesów* - jest on w prawie zbyt wąsko zdefiniowany, co prowadzi do faktycznych sprzeczności przy sprawowaniu funkcji publicznych. Ponadto regulacje nie dotyczą dużej grupy funkcjonariuszy publicznych na szczeblu samorządowym, kontrowersyjna ustawa o polach golfowych - wydaje się ona być zaprojektowaną pod konkretnych przedsiębiorców, a ponadto sprzyja korupcji,

niedostateczna ochrona prawna udzielana *demaskatorom*, świadkom przestępstw pragnącym zeznawać oraz dziennikarzom śledczym ujawniającym przypadki *korupcji* i powiązań ze światem przestępczym.

Obraz dopełnia doroczne badanie Ernst & Young, w którym wskazano, że w 2012 roku 90 procent

kadry menedżerskiej w tym kraju przyznało, że *korupcja* jest czymś zwyczajnym. 40 procent badanych zgodziło się, że *łapówki* są niezbędne do otrzymania kontraktu.

¹http://www.princeton.edu/successfulsocieties/content/data/policy_note/PN_id226/Policy_Note_ID226.pdf

²Kronizm - ang. cronyism - powoływanie przyjaciół i znajomych (cronies) zwłaszcza do sprawowania wysokich urzędów państwowych i funkcji politycznych bez względu na ich kwalifikacje.

Źródła:

<http://edition.cnn.com/2013/05/23/business/croatia-president-josipovic-eu/index.html>
euractiv.com

<http://antykorupcja.edu.pl/index.php?mnu=150&id=4074>

<http://www.anticorruption-croatia.org/home/news-from-croatia/185-ernst-and-young-slovenia-and-croatia-worst-in-europe-for-perception-of-corruption>

<http://antykorupcja.edu.pl/index.php?mnu=35&id=1051>

Gabriel Kuris, „Cleaning house: Croatia mops up high-level corruption, 2005–2012”, [w:] *Innovations for Successful Societies*, Princeton University, <http://www.princeton.edu/successfulsocietieson> (dostęp 1.07.2013)

<http://euobserver.com/justice/120064>

[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Navigating_todays_complex_business_risks/\\$FILE/Navigating_todays_complex_business_risks.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Navigating_todays_complex_business_risks/$FILE/Navigating_todays_complex_business_risks.pdf)

<http://ec.europa.eu/enlargement/countries/detailed-country-information/croatia/>

